

Εμπρός! Κυριακή, 3.4.1988

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

«Λεπτομέρεια στην Κύπρο»

ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΑΙΝΙΑ

Σκηνοθεσία - Σενάριο:
Πανίκος Χρυσάνθου
Φωτογραφία:
Andreas Gero
Μουσική:
Μιχάλης Χριστοδουλίδης

Μια σκηνή από την ταινία

Ο ΠΑΝΙΚΟΣ
ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

Φαίνεται να έχει υιοθετηθεί η άποψη, ότι στην Κύπρο το να αποβάλει κανείς την προπαγανδιστική φόρτιση είναι ανεπίτρεπτη πολυτέλεια.

Όμως, η προσωπική εμπειρία του καθενός από μας μας θυμίζει περιπτώσεις όταν μιλώντας για το Κυπριακό με κάποιο απληροφόρητο ξένο συνομιλητή κάνουμε μια εσωτερική λογοκρισία, κάτι υπερτονίζουμε, κάτι αποσιωπούμε σε μια προσπάθεια να βρούμε κατανόηση και συμπάθεια.

Μ' αυτή την λογική είναι φτιαγμένα και αρκετά ντοκυμανταίρ του ΡΙΚ, όπου τα γεγονότα εξιστορούνται και τα συναισθήματα δίνονται με χοντρές τις πινελιές του προπαγανδιστικού πανώ.

Οι «λεπτομέρειες» που μένουν έξω από τις γενικές προπαγανδιστικές γραμμές, από καιρό αποτελούν βασικά θέματα για πιο «εσωτερικές» τέχνες, όπως η λογοτεχνία, π.χ.

Όμως να, που έγινε ένα νέο έργο του κυπριακού κι-

νηματογράφου, που έχει σαν θέμα «τις λεπτομέρειες» της ιστορίας του τόπου, λεπτομέρειες τέτοιου τύπου, που οδηγούν στην ουσία των πραγμάτων. Στην θέση της παθιασμένης και συνάμα ρητορικής ομιλίας προς κάποιο αόριστο ξένο ακροατήριο, το οποίο προσπαθούμε οπωσδήποτε να κερδίσουμε, να φέ-

ρουμε με το μέρος μας, το έργο αυτό προσφέρει εντελώς άλλη στυλιστική, άλλη διάθεση — του βαθιού στοχασμού, της απόλυτης ειλικρίνειας ενός εσωτερικού μονολόγου. Η τραγική έριδα σ' ένα νησί, που ταξιδεύει στην ιστορία, προβάλλει μέσα στα πραγματικά σκηνικά από τις διηγήσεις των πραγματικών ηρώων χωρίς πολιτικές ερμηνείες και παρεμβάσεις.

Χωρίς ειδική μόρφωση στον τομέα του κινηματογράφου, μα με την πολύχρονη σπουδή και αφοσίωση στην τέχνη, ο σκηνοθέτης Π. Χρυσάνθου αποδεικνύει, ότι κατέχει την γλώσσα αυτής της τέχνης. Η ποιητικότητα της εικόνας του έργου είναι αυτούσια και δεν χρειάζεται για στήριγμα την συνοδεία του πολιτικού λόγου. Ο συμβολισμός του έχει σαν στόχο να είναι κατανοητός για τον θεατή και όχι να εντυπωσιάζει με τη σκόπιμη περιπλοκή δομή του. Τα απλά σύμβολα παρμένα από την φυσική ζωή δεν φαίνονται κλισέ, αλλά δοσμένα από ένα στοχαστικό και διακριτικό φακό, πείθουν και συγκινούν (το θαύμα του νεογέννητου της σκυιάς, η τραγική σκηνή όπου το φίδι μπαίνει στη φωλιά των που-

λιών). Ο τρόπος του σκηνοθέτη να γυρίζει σκηνές μέσα από τα παράθυρα των ερειπωμένων σπιτιών δείχνοντας ταυτόχρονα τον φυσικό κόσμο, που δεν έχει τέλος, και τα χαλάσματα της ανθρώπινης δημιουργίας υποβάλλει μια φιλοσοφική αντίληψη του κόσμου.

Βλέπουμε στην οθόνη μια σειρά από καταστρεμμένα αντικείμενα του ανθρώπινου πολιτισμού, απομεινάρια νεολιθικής περιόδου, αρχαίους τάφους, κομμάτια αγαλμάτων, βυζαντινές τοιχογραφίες, αγγεία, εκκλησίες κ.λπ. Η συνέπεια αυτή της ανθρώπινης δημιουργίας σ' ένα συγκεκριμένο μικρό χώρο γης, το χωριό Άγιος Σωζόμενος, σταματά τραγικά στα τελευταία ερείπια.

Με το κόψιμο του νήμα-

τος, της ζωής νεκρώνονται όχι μόνο τα σπίτια των τελευταίων κατοίκων, αλλά και όλος ο προηγούμενος πολιτισμός, που διαφορετικά θα εξακολουθούσε να ζει.

Παρουσιάζοντας στην ταινία διάφορες προσωπικότητες του κυπριακού πολιτισμού (Διαμαντής, Λιασιδης, Πασιαρδής, ποιητάρηδες) ο Π. Χρυσάνθου δεν εκμεταλλεύεται το κύρος τους, αλλά συνδέει οργανικά τις μορφές και το έργο τους με το θέμα της ταινίας. Με τον ίδιο διακριτικό τρόπο δεν εκμεταλλεύεται τις αφηγήσεις των απλών ανθρώπων και τη μορφή του παιδιού. Όλα λειτουργούν αρμονικά και ισότιμα μέσα στον κόσμο της ταινίας. Το μόνο πράγμα που αποτελεί κατά την γνώμη μας παραφωνία είναι η χρησιμοποίηση στο αφηγηματικό μέρος της κυπριακής διαλέκτου σε ξένες γι' αυτή λειτουργίες όπως είναι η απόδοση φιλοσοφικού κειμένου και ο δανεισμός από την κοινή ελληνική εκφραστικών τόνος της ηθοποιού.

Ανεπιφύλακτα η ταινία του Πανίκου Χρυσάνθου «Λεπτομέρεια στην Κύπρο» είναι πολύ αξιόλογη και ελπίζουμε να βρεθεί τρόπος να τη δει πολύς κόσμος.

Ν.Γ.